

IZVAJANJE V CELJE

merx Vestnik

Celje - skladišče
D-Per

III 19/1974

COBISS

ROJNIK MARJAN CELJE

GLASILO KOLEKTIVA

LETO X. ŠT. 4 — CELJE, APRIL 1974

OB 1. MAJU

Naši delovni ljudje so praznovali že veliko Praznikov dela. Mnogi med nami so, ki se še spominjajo predvojnih manifestacij in solidarnosti delavskega razreda in vedo kaj je ta praznik pomenil v dneh, ko so bili mezdni odnosi. Večina nas pa imamo živo v spominu te dneve v novi svobodni Jugoslaviji od prvih let pa do danes. Ob vsakem prazniku smo seštevali uspehe naših delovnih ljudi in se veselili porazov naših neprijateljev. Toda nobeno leto še nismo dočakali s tolikšnim uspehom, kot ga bomo letos. Vizije Marxa-Engelsa-Lenina so se uresničile in nova Jugoslavija, prva in edina na svetu, manifestira v praksi socialistično samoupravljanje, odmiranje države do maksimalne meje, svobodo ustvarjanja in svobodo delovnega človeka, njegove pravice in dolžnosti. Nova Ustava, katere pomena se niti še ne zavedamo v celoti, delovanje samoupravnega socializma, delegatskega sistema in vse ostale možnosti, ki jih je delovni človek pridobil z navedenimi akti, v resnici pomenijo osvobodjenje človeka. Niso stroji in z njimi vsa današnja znanost tisto, kar zasužnjuje delovnega človeka (kar je pogost slučaj v drugih deželah), pač pa je naš človek z zakonom in zavestnim hotenjem podredil vso tehniko in znanje na sploh sebi in svoji boljši bodočnosti.

Vse to se ni zgodilo slučajno. Naša Partija in pozneje Zveza komunistov se je striktno posluževala markistične znanosti in je ob pravem času, ko so pogoji dozoreli, prešla iz teorije v prakso. Danes lahko odločno gradimo in korakamo k boljšemu jutri, ker je teorija in praksa v takšni povezavi in zato tudi usklajena, da nas ni strah govoriti o bodočnosti, o napredku vseh naših narodov, o napredku vsakega podjetja, pa tudi našega. Saj ne planiramo več iz birokratskega centra, temveč iz življenjskih potreb, ki jih potrjuje praksa. Takšno planiranje daje nam vsem sigurnost in čas za preudarnost, pa se tako lahko izognemo nepotrebnim napakam.

Zaradi vsega tega je razumljivo, da bo letošnji PRVI MAJ posebno pomemben, saj slavimo do sedaj našo največjo zmago. Potrudili se bomo vsi, da jo čimbolj svečano in z razumevanjem zabeležimo za vse življenje.

Pa še nekaj je potrebno ob tej priliki spregovoriti. Tako kot ves svetovni proletariat spoštuje in se veseli ogromnih uspehov nove Jugoslavije, tako tudi imperializem ne

prestano snuje na kakšen način bi lahko zmanjšal naše uspehe in preprečil naše progresivne načrte. V teh dneh smo bili priča enemu njegovih poskusov, pri katerem se je poslužil italijanskih fašistov. Ni jim uspelo in jim tudi nikoli ne bo, saj je to Titova Jugoslavija, on nas je učil in pod njegovim vodstvom je in bo Jugoslavija enotna.

Želim končati z iskreno željo, da vsi člani našega kolektiva, kakor tudi vsi delovni ljudje naše domovine Praznik dela čimbolj svečano proslavijo!

ROJNIK MARJAN

*Družbeno politične organizacije
in organi upravljanja čestitajo
k prazniku*

»Dela«

Vloga delavcev v združenem delu

S tem, ko so se formirale temeljne organizacije združenega dela, se je spremenila tudi vodilna vloga delavcev nad celotno družbeno reprodukcijo. Tako bodo delavci dobili neodtujeno pravico ne samo nad proizvodnimi sredstvi, pač pa tudi nad rezultati vložene dela. Imeli bodo poglavitni vpliv tudi na dohodek TOZD. Ugotavlja se,

da nekateri delavci nimajo pravnega pojmovanja do TOZD, obstaja miselnost, da bodo TOZD nastopale povsem samostojno brez obveznosti do DO kot celote, kar je povsem zgrešeno.

Samoupravni sporazum o združevanju v DO, ki smo ga sprejeli na zborih delovnih ljudi, točno o-

Praznovanje 50-letnice zloma Orjune v Zasavju

(Članek je prispevek operativnega štaba za pripravo praznovanja 50. obletnice zloma Orjune v Zasavju, ki želi dati temu pomembnemu dogodku poseben poudarek).

V revirjih se pripravljamo na praznovanje enega izmed najpomembnejših dogodkov iz bogate, revolucionarne zgodovine delavskega gibanja v revirjih. 1. junija 1974. leta poteče namreč 50 let od zgodovinskega spopada slovenskega delavstva s fašistično organizacijo »Orjuno«. Tega dne je slovenski proletarijat na čelu z revirskimi rudarji — delavci pod vodstvom Komunistične partije, skupno z delavskimi obrambnimi četami PAČ iz revirjev in Ljubljane udaril tej organizaciji odločen udarec, od katerega se ta jugoslovanska fašistična organizacija ni več opomogla.

Dogodki v Trbovljah so sestavni del boja jugoslovanskega delavskega razreda proti takratnemu centralističnemu režimu v Jugoslaviji ter jugoslovanskemu nacionalizmu, ki ga je ponujala Orjuna, prežetega z brutalnostjo fašizma ter so kot taki pripomogli, da je bil odbit prvi val fašizma v Jugoslaviji.

Obnavljajoča se moč delavskega razreda je navedla centralistični režim, da odobri najavljeni pohod Orjune v Trbovlje, »v rdečo komuni-

stično trdnjavo«. Pohod je pomenil predrzen izziv tako delavstvu kot nacionalnim opozicijskim silam, v prvi vrsti komunističnemu gibanju. Za ta pohod je Orjuna zbrala pristaše iz Slovenije, Zagreba, Splita in drugod s čimer je prerastel okvir slovenskega političnega dogajanja in prejel značaj akcije v vsedržavnem obsegu. Orjuna je v Trbovljah tako nastopila kot udarna pest centralističnih in hegemonističnih krogov srbske buržuazije.

Pod vodstvom Komunistične partije v Sloveniji so se rdeči revirji zavestno in načrtno pripravljali na oborožen odpor z Orjuno v Trbovljah. Delavstvo je v Trbovljah branilo svoj kraj, svoje domove, svoje pridobitve in svojo kulturo.

Ravnalo je v skladu z opozorili in navodili Komunistične partije, ki ji gre zasluga, da je zgodaj spoznala nevarnost fašizma — grožnjo slovenskemu narodu kot celoti.

Po aprilski generalni stavki leta 1920 je bil to najhujši notranje-politični spopad v Sloveniji. V njem se je odrazila ostra razredna napetost in ostra nacionalna kriza v takratni Kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Dan 1. junij 1924. leta zato označujemo v zgodovini boja delavskega razreda kot pomemben dogodek in zmago delavskega razreda v zaustavitvi fašistično-na-

cionalističnega pohoda v takratni Jugoslaviji. Zato tudi stališče Izvršnega biroja Predsedstva ZK Jugoslavije, da ob 50. letnici zloma Orjune v Zasavju tem akcijam in borbi delavskega razreda po vsej državi vse jugoslovansko obeležje in pomen.

Sedanje priprave na praznovanje te pomembne obletnice, ki jih vodi poseben 30 članski republiški odbor pod vodstvom predsednika CK ZKS tov. Franceta Popita imajo zato vse-slovenski in tudi jugoslovanski značaj.

Praznovanje 50. obletnice zloma Orjune bomo v Zasavju obeležili z vseslovensko delavsko proslavo, ki bo na sam dan spopada, to je 1. junij 1974 v Trbovljah. Na proslavi, ki bi se jo naj udeležilo 25 do 30 tisoč ljudi iz vse Slovenije, bo govoril sekretar Izvršnega biroja Predsedstva ZKJ tov. Stane Dolanc. Proslava bo sklenjena s kulturnim programom, v katerem bo nastopilo 780 članov kulturnih skupin iz vsega Zasavja ter vseljuskim praznovanjem po končani proslavi.

Vsebinski koncept praznovanja 50. obletnice zloma Orjune v revirjih izhaja od kontinuitete revolucionarnega delavskega gibanja od konca leta 1918 pa vse do današnjih dni. To pomeni, da praznovanje te obletnice ni posvečeno samo samemu spopadu rudarjev, revirskih delavcev z Orjuno, ampak da obsega čas in dogodke v letih med obema vojnama, ko je v rudarskih revirjih vznikla »Komunistična partija«, vznikla »trboveljska komuna«, ko je prišlo v dneh od 20. julija do 17. septembra 1923. leta do največje rudarske stavke, zasedbe rogov in gladovne stavke in ko so v zasavskih revirjih zrasla množična delavska kulturna društva, kakor tudi obdobje graditve nove Jugoslavije.

Današnji čas daje vsemu temu poseben pečat, saj prav v tem obdobju s sprejetima ustavama nadalje razvijamo in poglobljamo razredno usmeritev naše družbe ter s tem vlogo in položaj delavskega razreda s tem, da dokončno uresničujemo težnje delavskega razreda »po osvoboditvi in oblasti«, cilje, za katere so se borili tudi rudarji, delavci iz rdečih revirjev.

Praznovanje 50. obletnice zloma Orjune v Zasavju bo tako pomenilo manifestacijo delavstva iz vse Slovenije s čimer bo izpričana vztrajna borba delavskega razreda

predeljuje vsa merila medsebojnega delovanja v TOZD v odnosu do DO kot celote. Vsa ostala razmerja med TOZD opredeljujejo samoupravni sporazumi o razdeljevanju sredstev, združevanju sredstev, medsebojna razmerja delavcev itd.

SAMOUPRAVLJANJE V ZDRUŽENEM DELU

Delavci se bodo morali v bodoče zavedati, da bodo rezultati dela odvisni od nas samih, kar nam zagotavlja še bolj demokratično samoupravljanje. Tudi na 6. srečanju samoupravljalcev v Kragujevcu, so delegati močno poudarili, da je treba nujno eliminirati vse negativne pojave, ki zavirajo delavsko samopravo. Osnovno vodilo nas vseh naj bi bilo nadalje razvijati dobre medsebojne odnose znotraj TOZD in do DO.

Čas volitev delegatov v občinsko, republiško in zvezno skupščino

vseh zborov je za nami. Delegati oziroma delegacije, ki so izvoljeni, bodo neposredno odgovorni članom zbora delovnih skupnosti in bodo predstavljali organizirano obliko povezovanja delovnih ljudi tudi v krajevnih skupnostih.

Nazadnje naj še dodam, da ne bo preveč načet standard delavcev, se bodo morali tako sindikati v DO, kakor tudi izvoljeni delegati potegovati za enotnejšo delitev dohodka, kar je že spregovorilo vodstvo slovenskih sindikatov. Vsa tista vprašanja in pravice, ki izvirajo iz neposrednega dela, bo treba vskladiti v samoupravnih aktih DO kot sledi: kolikšen naj bo najnižji OD, nadurno delo, boleznine, kakšni naj bodo računski poslov. stroškov, kilometrine, terenski dodatek, regres za prehrano itd. Vse to bomo uresničili le na podlagi pravičnega medsebojnega sporazumevanja in dogovarjanja.

GRICNIK

za nov in drugačen svet, za nove družbene odnose na osnovah, ki so koncipirane v ustavi SFRJ in SRS.

Praznovanje 50. obletnice zloma Orjune pa bomo v Zasavju — Trbovljah trajno obeležili z odkritjem novega spomenika. Novi spomenik, ki bo postavljen na kraju samega spopada t. j. pred muzejem ljudske revolucije v Trbovljah, bo sicer imel vsa obeležja spopada z Orjuno, vendar pa bo v svoji zasnovi pomenil življenje in borbo delavskega razreda, ki jo je le-ta prehodil in doživljal v pretekli zgodovini. Spomenik izdeluje naš rojak kipar Stojan Batič.

Pomembna kulturna pridobitev za Trbovlje in tudi Zasavje pomeni sedanja sanacija muzeja ljudske revolucije v Trbovljah. S preuredit-

vijo tega objekta bo v Trbovljah omogočeno, da bo muzej imel isto vsebinsko vrednost in pomen, ki mu glede na preteklo bogato, revolucionarno zgodovino Trbovelj in revirjev tudi upravičeno pripada.

Po programu praznovanja bomo imeli v Zasavju v zadnjem tednu meseca maja t. l. vrsto kulturnih in športnih prireditev. Na teh prireditvah naj bi predvsem sodelovala kulturna in športna društva iz delavskih centrov Slovenije; vrsto prireditev pa bodo organizirala društva iz Zasavja. V program je vključena tudi šolska mladina iz Zasavja.

S svojim programom pa se v praznovanje vključuje prav tako slovenska mladina, ki je 50. obletnico zloma Orjune določila kot svojo osrednjo proslavo v tem letu.

Hiter razvoj pekarstva v BIH

Na vabilo poslovnega združenja »ZITNA SKUPNOST« Bosne in Hercegovine s sedežem v Sarajevu, sem prisostvoval ustanovitvi sekcije za pekarstvo v tej republici. Združenje zajema v svojem obsegu podjetja za promet in predelavo žitaric ter predelavo mlinjskih proizvodov. V LR Bosni in Hercegovini je napravljen viden korak na področju pekarstva. Razvojni plan bo omogočil v naslednjih letih izredno moderno tehnično opremljenost ter vpeljavo najsoobnejše tehnologije hkrati s hitro izgradnjo sodobnih pekar, ki je verjetno edinstvena v Jugoslaviji. Bosanski peki so si zastavili plan, ki zahteva veliko temeljitega študija in treznih presoj. Vsa ta dejstva so vplivala in pokazala na potrebo po ustanovitvi foruma za pekarstvo. Ustanovljena sekcija pekov bo imela nalogo vsklajevati razne programe ter reševati probleme pekarstva na celotnem področju republike. Vsekakor je to zahtevna naloga, ki pa se bo obrestovala.

BIH hitro pridobiva na zunanem izgledu, spreminja svojo podobo in se modernizira. V zadnjih letih je zgrajenih v tej republici največ novih cest v Jugoslaviji, ki so osnova za hitrejši vsestranski napredek. Zlasti v zadnjih 3 letih so spremembe vidnejše, kot stoletja prej, starega skoraj ni več. Sedaj imajo asfaltnih že 3.000 km cest, pred 20 leti jih je bilo le 70 km, narodni dohodek pa se je povečal v tem obdobju za 3-krat. Povsod so

nove tovarne, ki pa nastajajo na osnovi velikih integracijskih sistemov.

Tudi peki sledijo temu razvoju in gredo v korak z istim ritmom. Prvo avtomatsko linijo za kruh so vgradili šele 1971. leta, danes jih obratuje že 17. Po investicijskem programu jih mora biti do leta 1980 postavljenih še 53. Preko noči se pekarne s turškimi pečmi umikajo avtomatskim linijam za kruh. Skoraj nedojemljivo, vendar so trdno prepričani, da morajo uspeti. Nujno pa je poudariti, da imajo razmeroma zelo ugodne kreditne pogoje za realizacijo svojih programov, in sicer 5 do 7% obrestno mero ter 15 do 20-letne odplačevalne roke, pri nas je skoraj obratno. Šele ko si med ljudmi, dojameš njihovo veliko željo po modernizaciji, po uveljavitvi in izenačitvi z ostalim v celotnem jugoslovanskem prostoru. Nekaj pa je bistveno, kar opaziš.

Kljub takšnemu razvojnemu tempu ljuje še niso v vrtincu preobremenitve in živčne napetosti, kot vlada pri nas. Vse je bolj umirjeno, pa se prav tako ukvarjajo s korenitimi spremembami na področju samoupravljanja.

Zanimivo je, da se s številkami zelo radi in v marsičem primerjajo samo s Slovenijo.

Zanimivi so naslednji podatki. Kruha še vedno precej pojedjo, na prebivalca pride približno 155 kg na leto, oz. 420 g na dan, medtem ko je v Sloveniji ta meja okrog 90 kg na leto, na dan pa 250 g. Druž-

beni sektor zalaga pri nas okrog 90% vsega prebivalstva s kruhom in pecivom, medtem ko pri njih doseže ta delež komaj slabo polovico. Seveda gre ta proizvodnja v privatnem sektorju na račun lepinj, ki so glavni potrošniški artikel. Zlasti je interesanten podatek, da bosanski potrošnik ne pozna črnega kruha. Peče se ga samo približno 1%. V glavnem se konzumira polbeli in beli kruh. V Sloveniji pa bolj »skrbimo« za minerale in vitamine v vsakodnevni prehrani, zato je zastopan črni kruh še vedno s 50% v naši proizvodnji, na nekaterih področjih pa ta odstotek preseže celo 70%.

Po obsegu tehnične opremljenosti so nas že dohiteli. Ni skrivnost, če navedem, da so tik pred postavitvijo sodobnih mikserjev za pravo testa v eni izmed pekar, v Sarajevu, po CHORLEWOOD sistemu. Prvi so v Jugoslaviji, ki uvažajo takozvani Supertex mikser od priznane specializirane angleške firme Baker Perkins. Gonilna sila v pekarstvu Bosne in Hercegovine, je podjetje ZITOPROMET iz Sarajeva, ki pa je združeno v agroživilskem kompleksu UPI Sarajevo. Ta kompleks združuje razne dejavnosti od pivovarn, mlekarn, mesne industrije, žitno-predelovalne industrije itd., na območju 50. občin in je med najmočnejšimi delovnimi organizacijami BIH in celo v Jugoslaviji.

V Mostarju smo si ogledali proizvodne objekte žitno predelovalnega kombinata ZITOPROMET kakršnih je malo. Na enem mestu je združena vsa sodobna oprema za predelavo žita in moke. Navajam nekaj podatkov s tega obrata, ki so dokaz, da ne varčujejo z denarjem, če gre za sodobnejšo tehnologijo in opremo.

V tem imajo prav, boljše je imeti v preprosti stavbi sodobno opremo, kot pa v čudoviti stavbi vlagati veliko ročnega dela v proizvodnjo. Investicijska vlaganja pa so čisto v obeh primerih ista. Kombinatski se v Mostarju ponaša s skoraj idealno kompleksno tehnično-tehnološko rešitvijo. V sklopu tega so žitni silosi, kar 39 celic, od tega 23 motažno-jeklenih. Pozornost vzbudi 7 nadstropna stavba. V zgornjih 5 nadstropjih je montiran nov mlin z zahodno nemško MIAG-ovo opremo, ki predstavlja danes vrhunec v mlinski opremi. V drugem nadstropju je prostor za pripravo testa ter linija za obdelavo tega. V prvem pa sta dve avtomatski komori za vzhajanje in 2 tračni peči. Pečeni izdelki drsijo še nadstropje nižje v pritličje, kjer je skladišče kruha ter ekspedit.

Moka se transportira iz mlina s fluidliftom v sistem 18 montažnih MIAG-ovih silosov za moko kjer zori. Silosi so prirejeni na sistem, ki omogoča polnjenje moke direkt-

no v avto cisterno s katerimi jo bodo prevažali v rifuzni obliki tudi v oddaljene pekarnice. Zamudno in drago vrečenje moka bo odpadlo, pocenili bodo transport. Takšnemu načinu prevoza pa morajo biti prilagojena tudi silosna skladišča pri pekarnah. Trije silosi so izključno rezervirani za pekarno, v teh se moka egalizira in jemlje za analizo. Šele atestirana moka gre naprej v predelavo, seveda je 120 ton moka, kolikor je sprejme 28 m visok silos, povsem izenačena. Takšen način dela omogoča izenačitev kvalitete moka, kar je velikega pomena za predelavo v kruh. Neizenačena kvaliteta moka je problem vseh pekarn.

Dodatkov pri peki kruha ne uporabljajo, razen askorbinske kisline v manjših količinah. Saj je moka grupe B1 oziroma A2, pri takšni moki pa ni problem peči dober kruh brez aditivov. Niso pa skrivali, da njihov mlin zaenkrat še ved-

no melje v glavnem pšenico iz uvoza.

V sestav kombinata v Mostarju spada tudi laboratorij o katerem se lahko govori samo o presečnikih. Po opremi je verjetno edini v državi s takšno opremo, celo laboratorij Tehnološke fakultete v Novem Sadu v tem pogledu zaostaja. Razen na Farinografu in Extenziografu, katera imamo tudi mi, se moka analizira še na Amilografu, Maturografu in Alveografu. Testo mešajo in oblikujejo v specialnih laboratorijskih mesilnicah in pečejo v poskusnih pečeh. Z vsemi temi pripomočki dobijo kompleksno analizo o sestavi moka, na osnovi katere sestavljajo recepture za pekarnice. Lahko trdim, da so ob vseh teh pripomočkih nezmotljivi. Seveda je njihovo delo uspešno ker je moka skozi celo mesečno proizvodnjo izenačene kvalitete, v tem pa je smisel vseh analiz in uporaba teh.

Vse to je le bežen pregled stanja pekarstva v BiH. Cesto je bilo povdarjeno, da je izmenjava izkušnje nujno potrebna.

Verjetno bi tudi v Sloveniji prišli dlje, če se ne bi tako ozko povezovali in zapirali po regijah ter razvijali in vpeljevali vsak svojo tehnologijo. Slovenska ozkosrčnost in ljubosumnost je doma tudi v pekarstvu. Lažje je najti kontakt s kolegi — tehnologi iz Bosne in Hercegovine, kot pa z nekaterimi iz domače »Kranjske« dežele, ki so se zabakaridirali v lastno sodobno tehnično opremljenost.

Vse premalo je širšega povezovanja na področju pekarstva v tehnološkem in organizacijskem smislu. Tu lahko samo zavidamo bosanskim pekom, ki znajo te stvari enostavno in odkrito reševati, efekt vsega pa je pri njih danes že viden.

Stepišnik ing. Edi

Pravilna prehrana — boljše zdravje

dr. Vera Ragaci, vodja službe za higieno prehrane Zavoda SRS za zdravstveno varstvo.

Način prehrane ima pomemben vpliv na zdravstveno stanje. Slaba prehrana povzroča hipovitaminoze, bolezen »kalorično proteinskega primanjkljaja«, anemije in vrsto drugih, ki so po deželah v razvoju še vedno pogostne. Pomanjkanje enega in več hranil v prehrani pa vpliva tudi na rast in razvoj mladega organizma, zvišuje spremljivost za nekatere nalezljive in druge bolezni ter zmanjšuje delovno storilnost. Te posledice nezadostne prehrane pa še vedno zasledimo tudi v razvitih deželah, kjer je prehrana slaba bodisi zaradi slabega ekonomskega stanja ali neustreznih prehranskih navad. Tudi preobilna ali enostranska prehrana je lahko v zvezi s celo vrsto bolezni kot so degenerativne bolezni srca in ožilja, diabetes in obolenja prebavil. Prav te bolezni so v razvitem svetu eden glavnih vzrokov smrti in prezgodnje invalidnosti. Seveda je prehrana samo eden izmed dejavnikov, ki pospešujejo nastanek teh bolezni in slabšajo njihov potek.

Ko govorimo o varstvu okolja, vedno pogosteje omenjamo tudi varstvo živil pred neugodnimi vplivi snovi, ki jih uporabljamo za zatiranje škodljivcev in jih živilom dodajamo pri njihovi predelavi. Prav tako pa ne smemo pozabiti, da na-

pravijo živila razmeroma dolgo pot od proizvodnje do potrošnika, zato lahko izgubijo precej svoje hranilne vrednosti. Pri neustreznih predelavi, uskladiščenju in ravnanju sploh se lahko tudi okužijo z bolezenskimi klicami in povzročijo določene bolezni.

V zadnjih 50 letih se je način prehranjevanja zelo spremenil. Zaradi spremenjenega načina dela, delovnega časa in zaposlenosti žena smo dandanes navezani na prehrano izven doma. Veliko število ljudi uporabi vsaj en obrok hrane zunaj doma, najpogosteje na delovnem mestu. Sestav in higienska kakovost tega obroka zato tudi bistveno vpliva na način celotne prehrane in s tem na zdravstveno stanje ljudi. Veliko skupin otrok in mladine se hrani v šolah in vzgojno varstvenih ustanovah. Pri otrocih in doraščajoči mladini pa je še posebno važno, da so ti obroki hrane v skladu s prehrambenimi potrebami. Vrh tega pa ne smemo pozabiti, da s tem otroku privzgojimo tudi pravilne prehranske navade. V zadnjih letih se je povprečna življenjska doba podaljšala. Z ustrežno prehrano pa pri starejših ljudeh lahko bistveno vplivamo na njihovo zdravstveno stanje in telesno kondicijo.

Pri ugotavljanju vseh dejavnikov, ki vplivajo na način prehrane, moramo upoštevati tudi zaposlenost žena. To zahteva od industrije in trgovine večjo količino živil, ki se dajo hitro pripraviti ali pa so že napol pripravljena. Vsi ti problemi

v prehrani sodobnega človeka pa zahtevajo rešitve, pri katerih mora sodelovati vrsta strokovnjakov, služb in ustanov. Posebnega pomena je v tem sklopu živilska industrija, ki naj bi ji strokovnjaki v večji meri kakor doslej dajali pobude za razvoj in proizvodnjo.

Kot zdravstvene delavce pa nas predvsem zanima, kakšna je naša prehrana in kakšne so glavne napake v našem načinu prehranjevanja. Daljše spremljanje našega načina prehrane je pokazalo, da prehrana kalorično ustreza. Tista skupina prebivalstva, ki opravlja najtežja fizična dela, izravna svoj kalorični primanjkljaj in slab časovni raspored prehranskih obrokov z obrokom, ki ga dobi na delovnem mestu. Preveč kalorij v prehrani ima tista skupina prebivalstva, ki opravlja lahka fizična dela in ima torej manjše kalorične potrebe. V porastu je predvsem potrošnja maščob in ogljikovih hidratov — vidnih in nevidnih maščob v hrani, sladkorja in slaščičarskih izdelkov. Upada pa poraba žit in krompirja.

Poraba živalskih beljakovin — snovi, ki so najpomembnejše za naš organizem — je sicer v porastu in povprečno zadošča. Seveda ne moremo trditi, da je poraba zadostna pri vseh skupinah prebivalstva, ker je še vedno premajhna pri prebivalstvu, ki ima nizke osebne dohodke in večje število družinskih članov ter slabe prehranske navade. Isto kakor za živalske beljakovine velja

tudi za nekatere vitamine in minerale, ki še vedno niso zastopani v naši prehrani v najustreznejših količinah.

Nižja poraba beljakovin v primerjavi s celo vrsto evropskih držav ni samo posledica gospodarskih razmer, ampak tudi neustreznih prehranskih navad. Premalo uživamo mleka, ki je razmeroma cenen izvor živalskih beljakovin, kalcija in nekaterih vitaminov. Naša poraba mleka je na dnu evropske lestvice. Potrošnja zelenjave in sadja je v zadnjih letih sicer v rahlem porastu, vendar še vedno ni ustrežna in kaže velike sezonske spremembe, kar je posledica neorganiziranosti tržišča in cen. Kalorije tako imenovane zaščitne hrane (meso, zelenjava, sadje, nekateri mlečni izdelki) so nesorazmerno dražje od kalorij, ki izvirajo iz žit in maščob. Ne smemo pa zanemariti tudi varčevanja pri hrani zaradi kupovanja »standardnih in prestižnih« predmetov.

Ker ima torej prehrana v obratih družbene prehrane, vzgojno varstvenih ustanovah, internatih, šolah in šolskih mlečnih kuhinjah pomemben delež v naši dnevni prehrani, jo moramo usmerjati, nadzorovati in pospeševati. Podatki o načinu prehrane v teh ustanovah nam kažejo, da so tudi tod napake in pomanjkljivosti. obroki v obratih družbene prehrane so preobilni, ponudeni prepozno in primanjkuje jim zaščitnih snovi. V zadnjem času je skrb za kakovost prehrane v obratih družbene prehrane ponekod manjša,

število teh obratov pa ne narašča s potrebami; moralo bi jih biti veliko več glede na visoko število zaposlenih žena.

Čeprav posvečamo prehrani v vzgojno varstvenih ustanovah, šolah in šolskih kuhinjah veliko skrbi, ne moremo trditi, da je ta povsod že zadostna. Ob pregledih stanja prehranjenosti pa smo na nekaterih področjih opazili, da so otroci, ki se hranijo v vrtcih, prehranjeni boljše kot njihovi vrstniki, ki se hranijo doma.

V šolskih mlečnih kuhinjah pa opažamo, da ponekod upada potrošnja mleka na račun drugih, prehransko manj vrednih živil.

Delovni čas je pri nas večinoma med 7. in 14. uro. Tudi šolarji in študentje obiskujejo šolo oziroma predavanja v dopoldanskem času. Nasploh opravljamo večino fizičnih in intelektualnih del v dopoldanskem času. Proučevanja in ankete pa so pokazale, da tudi do 60% zaposlenih pred prihodom na delo ne zajtrkuje. Delavci pred prihodom na delo pogosto popijejo le kakšno žgano alkoholno pijačo. Vrednost zajtrka pa tudi pri tistih, ki zajtrkujejo, ne presega 100 — 200 kalorij, medtem ko bi bilo zaželeno 400 — 500 kalorij. Ta način prehrane ima svoj negativni vpliv na delovno storilnost, kajti ta se po prihodu na delo ne dviga kot bi pričakovali, ampak naraste šele po malici, tj. po 10. uri. Opažamo tudi uživanje poživil, kot je črna kava, medtem ko nekateri do kosila ne zaužijejo ničesar.

Podatki o boleznih, ki so v zvezi z nepravilno prehrano, nam kažejo, da imamo v predelih, kjer je prehrana slaba, pojave hipovitaminoze in deficitnih prehranskih stanj, zlasti pri majhnih otrocih. V nekaterih področjih Slovenije pa ugotovimo pri sistematičnih pregledih šolskih otrok tudi 20% slabo prehranjenih. Pri sistematičnih pregledih krvnega barvila in števila rdečih krvničk pri otrocih in mladini od 3 — 18 let je bilo ugotovljeno 3 — 6% slabokrvnosti. Ne smemo pa zanemariti tudi pretirane prehranjenosti določene skupine otrok, ki deluje negativno na njihovo telesno kondicijo in zdravstveno stanje otrok. Vpliv nepravilne prehrane o prehrane na delazmožnost, travmatizem in absentizem je težko oceniti, gotovo pa je, da ta vpliv ni tako majhen.

Iz okvirnih podatkov, ki smo jih ugotovili, lahko sklepamo, da prehrana kljub izboljšanju še vedno ne ustreza, kar se negativno kaže na zdravstvenem stanju. Izboljševanje hrani ni samo v rokah zdravstvene službe, temveč je odvisno od sodelovanja in načrtnega dela cele vrste strokovnih in družbenih delavcev ter ekonomskih dejavnikov.

P. S.:

Članek je prispevek avtorice h Svetovnemu dnevu zdravja (SDZ) v letu 1974, ki je posvečen prehrani z geslom »PRAVILNA PREHRANA — BOLJŠE ZDRAVJE«.

IZ SODNE PRAKSE

Okrožno gospodarsko sodišče Maribor je obsodilo našo delovno organizacijo na 12.000,00 din kazni in stroške postopka v višini din 1.500,00, odgovorno osebo Erjavca Silvo pa na 500,00 din denarne kazni, ker sta storila gospodarski prestopki po členu 69 tč. 4 temeljnega zakona o blagovnem prometu (Uradni list SFRJ št. 1/67) s tem, da je imelo v svoji poslovalnici Market v Ravnah na Koroškem v nasprotju z določili 67. člena Pravilnika o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o kakovosti mleka in mlečnih izdelkov, sirila in mlekarskih kultur, sladoleda... Ur. l. SFRJ št. 33/70 dne 1. 8. 1973 v prometu krem sladolede »Sneguljčica« punč sladolede »Ledo«, ki je bil stopljen in ponovno zmrznjen ter deformirane oblike, tedaj dalo v promet proizvode, ki po svoji kakovosti niso ustrezali predpisom o kakovosti.

Iz obrazložitve sodbe: Predstavniki pravne osebe in obdolžena Erjavca Silva priznavata storitev prestopka po čl. 69 tč. 4 TZ o blagovnem prometu kot je to opisano v izreku pod tč. I. V svojem zagovoru sta povedala, da se je hladilnik za sladolede pokvaril po delovnem času in je morala Erjavčeva naslednjega jutra odstraniti zgornje stopljene plasti sladoleda, pustila pa je v prodaji malenkostno deformiran sladolede, kakršnega včasih dobiva že od zagrebškega dobavitelja. Po kontroli inšpektorja so tudi inkriminirani sladolede uničili. V zvezi s tem je nastala škoda za podjetje za cca 2.000,00 din.

Na podlagi takšnega priznanja in prvotnih ugotovitev inšpektorja je sodišče utemeljeno štel, da je bil storjen inkriminiran gospodarski prestopki, za katerega odgovarja delovna organizacija objektivno na

podlagi čl. 7 ZGP, Erjavčeva pa v skladu z določilom čl. 8 ZGP, saj se nepravilnost nanaša na njeno delovno področje. Glede na njen zagovor, da deformiranosti sladolede ni štel za napako, sodišče zaključuje, da je ravnala iz malomarnosti.

Po določili čl. 69 cit. zakona je predpisana za pravno osebo denarna kazen do 20.000,00 din in za odgovorno osebo do 1.000,00 din. Pri odmeri kazni je sodišče štel kot olajševalno priznanje, nekaznovanost obd. Erjavca in njeno skrb za dva otroke. Kot obtoževalno pa je štel predkaznovanost pravne osebe, vendar zaradi drugačnih prestopkov. Tudi ni prezreti nadaljnjo olajševalno okoliščino, da je inkriminirani sladolede bil le deformiran, sicer pa neškodljiv in da je bila napaka takoj odpravljena. Upošteva je vse to kot tudi finančne prilike obdolženih je sodišče izreklo denarnej kazni kot je razvidno iz izreka in meni, da bo tako dosežen namen kaznovanja.

Urednik

Smučarsko tekmovanje DO „MERX“ med področji

Dne 1. 3. je bilo na smučinah Golte nad Mozirjem v organizaciji komisije za rekreacijo in šport »MERX« Celje tekmovanje v veleslalomu, katerega se je udeležilo 22 tekmovalcev DO »MERX«. Vreme je bilo idealno za smuko, razpoloženje odlično, tako da se je tekmovanje kljub letošnjemu pomanjkanju snega odvijalo nemoteno. Na zaključku prireditve so si bili vsi nastopajoči enotni, da tovrstno tekmovanje postane tradicionalno. Organizator za leto 1975 pa bo področje Slovenjgradec.

Naj ob tej priliki izrazim željo, da bi se naslednje leto udeležila tek-

movanja tudi ostala področja (Sentjur, Laško, TOZD prodaje na drobno Celje, zlasti ženske) ter željo vseh nastopajočih, da bi tekmovalce na srečanjih pozdravil vsaj eden vodilni delavec ali funkcionar delovne organizacije.

MIKLAVC Viktor (Ravne)
PRVAK DO »MERX«

Zmagovalec letošnje prireditve je postal MIKLAVC Viktor, ki je poleg priznanja za doseženo prvo mesto med posamezniki, prejel tudi priznanje, kot najstarejši tekmovalc. Iskrene čestitke.

EKIPNO:

1. »MERX« PODROČJE Slovenjgradec	71,6
2. »MERX« PODROČJE RAVNE	72,3
3. »MERX« PODROČJE CELJE	76,4

POSAMEZNO PO KATEGORIJAH:

Mlajši člani

1. MIKLAVC Viktor	22,2
2. LAKOŠEK Vinko	23,1
3. SAVELLI Milan	23,5

Mlajči člani

1. GREGOR Emil	23,8
2. MELE Stane	24,3
3. HENDLER Zoran	24,7

ČLANICE:

1. RAVLAN Ruža	26,6
----------------	------

Jože TAVČAR

REZULTATI POSAMEZNO

Priimek in ime	Področje	Čas	Točke za Trim š. z.
1. MIKLAVC Viktor	Ravne	22,2	10
2. LAKOŠEK Vinko	Slovenjgradec	23,1	10
3. SAVELLI Milan	Ravne	23,5	10
4. GREGOR Emil	Slovenjgradec	23,8	10
5. MELE Stane	Celje	24,3	10
6. HENDLER Zoran	Slovenjgradec	24,7	10
7. HRIBERŠEK Branko	Celje	26,0	10
8. KOVAČIČ Alojz	Celje	26,1	10
9. RAVLAN Ruža	Ravne	26,6	10
10. LEKŠE Franc	Slovenjgradec	27,1	10
11. DOBRAJC Slavko	Celje	27,2	6
12. VOVK Stane	Celje	28,3	6
13. NAGLIČ Albin	Slovenjgradec	30,4	6
14. CEKUTA Miran	Celje	32,2	6
15. VRANC Rafael	Ravne	32,3	6
16. KREBEL Milan	Ravne	32,8	4
17. JAGER Vlado	Celje	32,9	4
18. ČRETNIK Franc	Celje	34,8	0
19. KOROŠEC Leopold	Celje	35,0	0
20. ZABUKOŠEK Martin	Celje	36,0	0
21. RIFEL Marjan	Ravne	43,8	0
22. LIHTENEGER Berti	Celje	61,0	0

Veleslalom na Golteh

V začetku meseca marca je bilo na Golteh občinsko sindikalno tekmovanje, katerega se je udeležila tudi naša ekipa. Letos je bilo tekmovanje na dveh progah in sicer na težji A — progji in lažji B — progji.

Naš najboljši na A — progji je bil MELE Stane, ki je zasedel med 88 tekmovalci 26. mesto, KOVAČIČ Alojz se je uvrstil na 48. in HRIBERŠEK Branko na 49. mesto.

Na B — progji so se naši uvrstili: 52. CEKUTA Miro, 57. VOVK Stane in 59. DOBRAJC Slavko, med 87. tekmovalci. Ekipno smo zasedli odlično 13. mesto, med 40 ekipami, kar je za nas doslej največji uspeh smučanja, saj smo bili lani 34.

JOŽE TAVČAR

V mesecu februarju je bilo na kegljišču »INGRAD« prvenstvo področja Celje med TOZD-ji in razveseljivo je, da se ga je udeležilo čez 40 kegljačev in kegljačic, rezultate pa je doseglo 28 tekmovalcev. Žal tudi tokrat ni sodelovalo več tekmovalcev iz TOZD — maloprodaje

še zlasti žensk, zato jih ob tej priliki zopet vabimo na rekreativno kegljanje in sicer vsako soboto od 9 — 13. ure. Tekmovanje je hkrati veljalo za TRIM ŠPORTNI ZNAK in večino kegljačic in kegljačev je doseglo maksimalno število točk:

KEGLJANJE

POSAMEZNO — ŽENSKE

1. KRAJNC Milena	— grosist	187	5
2. NOVAK Helena	— grosist	163	5
3. ŠKOBERNE Kristina	— maloprodaja	131	3
4. GREŠAK Marjana	— gostinstvo	127	3

EKIPNO — MOŠKI:

(upoštevalo se je 5 najboljših rezultatov)

1. TOZD GROSIST	1.124	podrtih kegljev	3
2. TOZD GOSTINSTVO	981	" "	3
3. TOZD TRANSPORT	850	" "	3
4. DSSS	390	" "	3

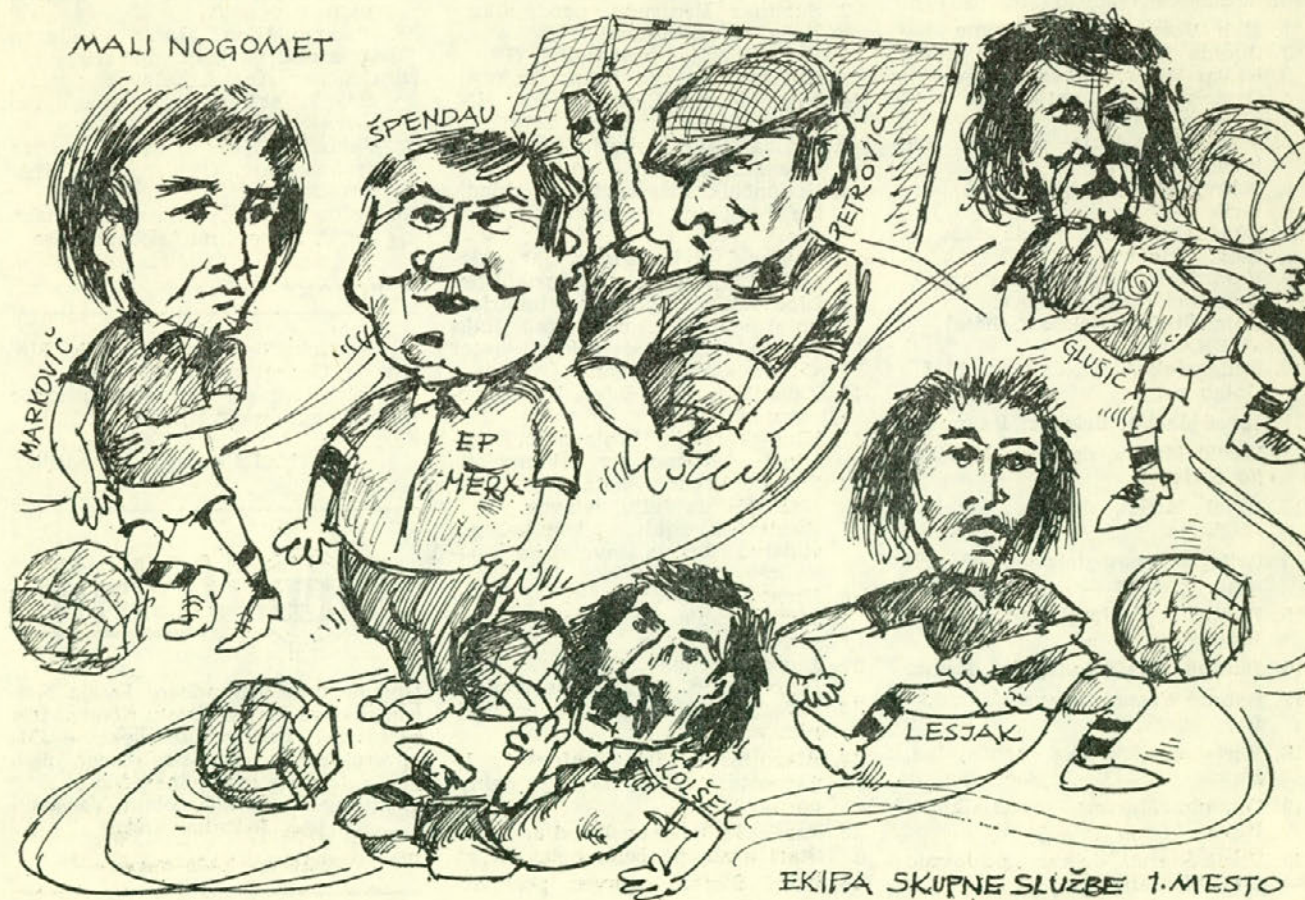
(sodelovala samo 2 tekmovalca)

Jože TAVČAR

REZULTATI POSAMEZNO — MOŠKI:

		podrtih kegljev	točke za TRIM
1. KOROŠEC Leopold	— grosist	247	5
2. TAVČAR Jože	— grosist	241	5
3. PODPEČAN Edi	— gostinstvo	233	5
4. TOČAJ Stane	— grosist	228	5
5. HERIČ Hinko	— transport	226	5
6. ŠPENDAU Štefan	— DSSS	214	5
7. LIHTENEGER Albert	— grosist	206	5
8. LESKOVAR Boris	— gostinstvo	206	5
9. MĹAKAR Jože	— grosist	202	5
10. TRUPEJ Leopold	— grosist	199	5
11. LEŠER Bojan	— gostinstvo	196	5
12. KERNJAVŠEK Zlatko	— grosist	196	5
13. MELE Stane	— grosist	193	5
14. VIDEČNIK Janko	— gostinstvo	189	5
15. LESJAK Marjan	— DSSS	176	3
16. CEKUTA Miran	— transport	173	3
17. ZADRAVC Edi	— grosist	167	3
18. ŠVENCBIR Krešo	— grosist	167	3
19. VOLAVŠEK Alojz	— transport	167	3
20. ŽUMER Karel	— grosist	163	3
21. VERDNIK Miro	— gostinstvo	157	3
22. DACKOVIČ Marjan	— transport	153	3
23. BINCL Mirko	— gostinstvo	148	3
24. VOVK Stane	— transport	131	2

MALI NOGOMET

EKIPA SKUPNE SLUŽBE 1. MESTO

MALI NOGOMET

Skupne službe prvak

Dne 13. 3. je bilo na igrišču Skalna klet tekmovanje »MERX-a« v malem nogometu, katerega so se udeležili TOZD Gostinstvo, DSSS Skupne službe, TOZD transporta in TOZD Grosist. Vreme je bilo idealno za igro tako da je bilo razveseljivo gledati 24 nogometašev »MERX-a«, kako se več ali manj uspešno podi za okroglim usnjem. Najzanimivejša je bila zadnja tekma med TOZD Grosist in DSSS Skupne službe, saj sta do te tekme obe ekipi imeli v žepu po dve zmagi, tako da je medsebojni dvoboj odločil prvaka. Tekma je bila odigrana že v mraku, bila je lepa, prava prvenstvena, končala pa se je

neodločeno, kljub temu, da je Grosist 2 minuti pred koncem vodil še z dvema goloma razlike. Zahvaljujemo se vsem nastopajočim za fair igre, vsem navijačem pa za športno bodrenje. Tekmovanje se je tako končalo izredno uspešno in bomo s

to obliko še nadaljevali in razširili še na ostale panoge. Posebne pohvale veljajo MARKOVIČU IN GLUŠIČU (DSS Skupne službe, MOTO-KU (TOZD Grosist) ter celotni ekipi TOZD Gostinstvo kot najbolj fair ekipi.

REZULTATI:

DSS Skupne službe	:	TOZD Gostinstvo	6 : 3
TOZD Grosist	:	TOZD Transport	4 : 3
DSS Skupne službe	:	TOZD Transport	6 : 2
TOZD Gostinstvo	:	TOZD Grosist	1 : 6
TOZD Transport	:	TOZD Gostinstvo	5 : 0
DSS Skupne službe	:	TOZD Grosist	3 : 3

LESTVICA:

1. DSS Skupne službe	3 2 1 0	15 : 8	5 točk
2. TOZD Grosist	3 2 1 0	13 : 7	5 točk
3. TOZD Transport	3 1 0 2	10 : 10	2 točki
4. TOZD Gostinstvo	3 0 0 3	4 : 16	0 točk

Jože TAVČAR

Kadrovske vesti

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

V MESECU FEBRUARJU 1974 SO POSTALI ČLANI NAŠE DELOVNE ORGANIZACIJE NASLEDNJI:

- Meh Vera, delavka, Ravne
- Robida Zofka, prodajalka Ravne
- Raško Alojz, kuhar Prevalje
- Ocvirk Mojca, natakarka hotel »Merx«
- Slemenšek Alojz, delavec, izdelovalnica bonbonov
- Schroll Ana, pripravnik laboratorij
- Vukovič Helena, prodajalka, Slov. Gradec
- Veranič Bojana, natakarka, Espresso Ljubljanska c.
- Kelc Štefka, delavka, hotel »MERX«
- Podgoršek Alojz, delavec, MM Dolgo polje
- Jurač Jakob, delavec, Ravne
- Vozlič Marija, delavka, MM Dolgo polje
- Bincl Mirko, delavec, hotel »MERX«
- Brilej Marjan, delavec, MM Planina pri Sevnici
- Pšeničnik Štefaniya, prodajalka, Ravne
- Jamnik Ana, prodajalka, Ravne
- Bobnič Franc, delavec, skladišče I.
- Vertačnik Darinka, prodajalka, Ravne
- Gnamuš Marjeta, prodajalka, Ravne
- Vrbič Štefan, delavec, poslovnica III. skl. Celje

ODSLI IZ DELOVNE ORGANIZACIJE:

- Vreča Ivanka, prodajalka, Ruše, na lastno željo
- Skrinjar Ertruda, prodajalka, Ruše, na lastno željo
- Ferle Marija, prodajalka, SP Rimski dvor, na lastno željo
- Jager Marjana, prodajalka, MM Lipa Štore, na lastno željo
- Hrčica Jože, delavec, izdelovalnica bonbonov, v JLA
- Vodončnik Elza, delavka, skladišče Šempeter, starostna upokojitev
- Znider Ludvik, komisionar, skladišče Celje, starostna upokojitev
- Lipovšek Ljubica, natakarka, hotel »MERX«, na lastno željo
- Romih Jožefa, delavka, hotel »MERX«, sporazumno
- Zalar Vekoslav, šofer, Ruše, sporazumno
- Klug Terezija, poslovodja, gostinstvo Ravne, po zakonu
- Zurej Franc, natakarka, hotel »MERX« na željo delavca
- Razdevšek Hilda, delavka, gostinstvo Ravne, invalidska upokojitev
- Hrastovšek Martin, mešar, pekarna Brežice, invalidska upokojitev
- Jagodič Milena, delavka, MM Dolgo polje, na željo delavca
- Rožanc Marjan, prodajalec, Vojnik, v JLA
- Blagotinšek Ciril, referent I. varnostni tehnik, na željo delavca
- Jurak Marija, poslovodja, bife Stari grad, na željo delavke
- Vrbič Štefan, delavec, poslovni-

- ca III. prekinitvev pos. dobe
- Pohole Franc, delavec, poslovni- ca III. na željo delavca
- Bizjak Frida, natakarka, Espresso Ljubljanska, na željo delavke
- Krivograd Jelka, kuharica, gostinstvo Ravne, na željo delavke
- Zalokar Anton, delavec, poslovnica I., Celje, v JLA-mirovanje
- Kačič Marija, hotelski tehnik, hotel »MERX« Celje, na željo delavke
- Bučar Milan, šofer, pekarna Hrastnik, na željo delavca
- Gračner Anton, delavec, poslovnica I., skl. Celje, na željo delavca
- Vukovič Helena, prodaja na drobno Slov. Gradec, prekinitvev pos. dobe
- Golob Jožefa, namestnik poslovodje, Ravne, na željo delavke

POROKE

Planišek Terezija, Mlačnik Marja in Gorogranc Marjeta. Kolektiv vam želi mnogo sreče in osebnega zadovoljstva.

(Nadaljevanje prihodnjič).

Urejuje uredniški odbor: Franjo Šarlah, Slavica Perme, Cveto Kolenc, Edo Steblovnik, Stanko Golavšek. — Odgovorni urednik Ladislav Čmer, dipl. iur. — Izhaja mesečno
Tisk: Papirkonfekcija, obrat Valvasorjeva tiskarna, Krško

Naklada: 2.100 Izvodov